

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Perspectiefnota 2019-2022

Perspectief op het MJP 2018-2021

Registratienummer
18.126901

Datum
3 april 2018

Status
Definitief

Afdeling
Bestuur | Directie | Strategie

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Leeswijzer	3
2	Ontwikkelingen	4
2.1	Onze omgeving	4
2.2	Financiële inzichten uit begroting 2018 en jaarrekening 2017	5
2.3	Financiële uitgangspunten en disclaimer	6
3	Maatschappelijke effecten	7
3.1	Waterveiligheid	7
3.2	Wateroverlast beperken	8
3.3	Watertekort voorkomen	9
3.4	Gezond water	10
3.5	Schoon water	11
3.6	Veilige (vaar)wegen	13
3.7	Crisisbeheersing	14
3.8	Bestuur en organisatie	14
4	Belastingopbrengsten	17
5	Schuldopbouw	17
6	Reserves	17
7	Afkortingenlijst	19

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

Voor u ligt de Perspectiefnota 2019-2022. Om de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus) steeds beter te laten aansluiten op de behoeften en wensen van het bestuur is de afgelopen jaren een stapsgewijs ontwikkelingstraject ingezet, met als doel een minder complexe P&C-cyclus met een sterkere aansluiting bij de beleidscyclus (Waterprogramma). Een andere belangrijke behoefte is om herhaling te voorkomen en de externe ontwikkelingen en trends uit de buitenwereld in beeld te brengen en te beoordelen op hun relevantie voor ons werk.

In de perspectiefnota richten we ons vooral op wijzigingen in ambities, prestaties en beleid die worden ingegeven door deze maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe inzichten in technologie en klimaat. Daarmee actualiseren we dit jaar het meerjarenplan 2018-2021. Naast de Perspectiefnota hebben we ook ons Waterprogramma, elk met hun eigen functie en wettelijk kader. Het is de bedoeling om beide in de komende jaren steeds beter op elkaar af te stemmen. Daardoor ontstaat een sterke verbinding van het Waterprogramma met de planning- en controlcyclus en kunnen we de voortgang monitoren. De eerstvolgende evaluatie van het Waterprogramma staat in 2019 gepland.

De nieuwe inzichten en gevolgen voor de effecten worden in deze perspectiefnota per effect beschreven en financieel uitgewerkt. Daarna worden de financiële consequenties van deze (inhoudelijke) gevolgen getoetst aan het financiële kader in de zogenaamde driehoek (ambities - schulden/reserves - belastingen).

Wanneer een effect geen tabel met investeringen bevat, betekent dit dat er geen investeringsuitgaven en inkomsten voor dit effect zijn.

2 Ontwikkelingen

2.1 Onze omgeving

Op veel fronten zijn grote en snelle veranderingen gaande, in onze maatschappij en in ons werk. In dit hoofdstuk stippen we de belangrijkste trends aan en verkennen we de consequenties.

Klimaatverandering

In het afgelopen jaar is steeds meer duidelijkheid ontstaan over het smelten van de ijskappen op Groenland en Antarctica. Dit zijn de landijskappen die bij afsmelten tot substantiële zeespiegelstijging leiden. Ook lijkt een grotere grilligheid en daardoor grotere onvoorspelbaarheid in de weersystemen te ontstaan, die vaker voor extreme weersituaties zorgen (hevige, kortdurende neerslag en korte zware stormen). Voor het waterbeheer en de waterveiligheid betekent dit bezinning op de huidige aanpak. Meer robuustheid en flexibiliteit van onze systemen en ons beheer worden belangrijke thema's. Onderzoek en modellering spelen daarbij een belangrijke rol. Met de eerste uitkomsten van die modellering zullen de komende jaren gebiedspilots en experimenten worden uitgevoerd.

Technologische ontwikkelingen

Er staan nieuwe technologische revoluties voor de deur waarvan we de gevolgen nog niet precies kunnen inschatten. De ontwikkelingen gaan snel. Gezien de snelle ontwikkelingen zullen we ons waarschijnlijk meer op de voorkomende gebeurtenissen en bijbehorende kansen moeten richten (*windows of opportunity* benutten). Dat betekent kunnen loslaten en minder op de controle zitten.

Deze ontwikkeling kunnen we bijvoorbeeld terug gaan zien in de procesautomatisering van al onze meet- en regelsystemen. Om de technologische ontwikkelingen van de toekomst te kunnen benutten, zullen we bij de aanpassing van de procesautomatisering goed moeten letten op integraliteit en standaardisatie. Zodoende kunnen we flexibel inspelen op nieuwe technologie. Aanpassen, uitbreiden en koppelen van op dit moment nog onvermoede datasystemen moet gemakkelijk en eenvoudig zijn.

Meet- en regelsystemen zullen ook steeds meer zelflerend worden en dat roept een groeiende informatie- en databehoeft op.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Onze burgers, partners en stakeholders zijn steeds beter en makkelijker geïnformeerd over vraagstukken van allerlei aard en zij willen ook over meer zaken meedenken. Het liefst aan de voorkant van de beleidsontwikkeling. Consultatie achteraf en tervisielegging zijn ouderwetse woorden aan het worden, die thuis horen in de vorige eeuw. Meedenken, meedoen en soms ook meebeslissen komen steeds nadrukkelijker in beeld. Soms komt onze omgeving met alternatieve en creatieve oplossingen voor watervraagstukken. We benutten die creativiteit nog onvoldoende. Hoe gaan we daar goed mee om? Hoe geven we ruimte zonder dat de kerntaak van het hoogheemraadschap in het geding komt? De huidige samenleving vraagt van de waterschappen een verandering van reactief naar proactief contact, van kaderstellend naar uitnodigend zijn, van het voorkomen van risico's naar het benutten van kansen en van het hanteren van vaste normen naar het gebruiken van waarden. Van ons als participatieve overheid vraagt het bovendien intensieve samenwerking met andere overheden, markt en maatschappij. Wij zullen ons daarbij meer als een omgevingspartner moeten ontwikkelen.

De Omgevingswet geeft ruimte aan dit soort ontwikkelingen en vraagt ons ook die ruimte te geven. De Omgevingswet stelt de gebruikers centraal, waarbij meer naar mogelijkheden dan naar verboden wordt gekeken. Dit geeft meer ruimte om te ondernemen en de procedures zijn korter.

In een nieuwe Waterschapsverordening, die we in het kader van de Omgevingswet moeten maken als opvolger van onze keur, zullen we dit op termijn handen en voeten geven.

Omgevingsgericht en gebiedsgericht werken

De behoefte aan meer maatwerk per gebied benadrukt dat een (integrale) gebiedsgerichte benadering onvermijdelijk wordt. Samen optrekken met de gemeenten in ons gebied, zoals we dat nu al in het kader van het Nationaal Bestuursakkoord Water ontwikkelen, wordt een cruciale factor voor ons voortbestaan.

We zullen daarom moeten weten wat er speelt bij partneroverheden en in de regio. Dit komt terug in onze eigen werkwijze en doelen. We voeren onze taken op een inventieve wijze uit, namelijk:

- Collectief: wie heb ik nodig binnen en buiten HHNK, hoe doen we dat samen;
- Creatief: vroege interactie van markt en partners. Verder werken we met en aan innovaties;
- Effectief: we zijn betrouwbaar en werken binnen de begroting.

2.2 Financiële inzichten uit begroting 2018 en jaarrekening 2017

In het voorgaande meerjarenplan (MJP) was geen rekening gehouden met wijzigingen in de cao. In de zomer 2017, tijdens het opstellen van de begroting 2018, werd vanuit de werkgever in het kader van de cao-onderhandelingen een aanbod gedaan. Dit bod is verwerkt in de begroting. Om de stijgende personeelskosten te compenseren, is er toen voor gekozen om de gemiddelde belastingopbrengsten met 1% te verhogen. Nu de onderhandelingen in een verder stadium zijn en een tweede werkgeversbod op tafel ligt, is de verwachting dat de personeelskosten met minimaal € 2 miljoen extra stijgen wat ongeveer 1% belastingverhoging inhoudt.

Naast stijgende personeelskosten bleek ook dat het Rijk de rekeningen van onder andere de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) bij ons neerlegt en de solidariteitsbijdrage voor het HWBP in lijn met de inflatie verhoogt.

In de jaarrekening 2017 hebben we gezien dat begrote investeringen doorschuiven in de tijd en dat het impliciet afgesproken investeringsplafond van € 40 miljoen nog steeds toereikend is. Verder is op basis van een risicoanalyse de stand van de algemene reserve aangepast. Deze is nu ruim € 5 miljoen lager dan in het MJP 2018-2021. Ook zien we dat we minder inschrijvingen op aanbestedingen ontvangen en de prijzen stijgen. De dotatie aan de baggervoorziening is verlaagd op basis van de actualisatie van het meerjarige baggerplan. De opbrengsten vanuit de provincie voor het vaarwegbeheer zijn op de balans geplaatst op advies van de accountant, wat zorgt voor lagere opbrengsten in de exploitatie.

De inzichten uit de begroting 2018 en de jaarrekening 2017 zijn meegenomen in deze perspectiefnota.

2.3 Financiële uitgangspunten en disclaimer

In maart heeft het algemeen bestuur de richting bepaald die het meegeeft aan de perspectiefnota. Allereerst zijn de speerpunten per effect besproken en waar nodig aangevuld. Verder zijn de volgende financiële uitgangspunten meegegeven:

- We sturen op een gezonde financiële toekomst waarin we zo min mogelijk lasten doorschuiven naar de toekomst;
- De lasten willen we voor alle categorieën belastingbetalers beperken, waarbij we streven naar een gelijkmatige verdeling over deze categorieën;
- In gemeenten waar we de wegen nog niet hebben overgedragen willen we de financiële gevolgen van de wegenoverdracht voor burgers en bedrijven zo klein mogelijk houden. De bestemmingsreserve voor de wegen moet aan het einde van de overdrachtsperiode op nul uitkomen.

De gehanteerde rekenrente is 1,8% in 2019 en 1,7% voor de overige jaren in de planperiode.

In de perspectiefnota is een minimum kostenniveau opgenomen. Zo hebben we geen inflatie verrekend in de planperiode, terwijl het Centraal Planbureau deze gedurende de planperiode op 1,6% inschat. Feitelijk voeren we een efficiencykorting door. Het is aannemelijk dat de inkooprijzen van ICT en grond-, weg- en waterbouw met een hoger percentage zullen stijgen. Verder is voor de cao-verhoging het meeste recente werkgeversbod (december 2017) opgenomen. De kans bestaat dat het cao-akkoord hoger uitkomt en de opgenomen cao-verhoging niet voldoende is waardoor de personeelslasten het begrote bedrag zullen overschrijden.

De kostenstijgingen vanuit het Rijk zoals in hoofdstuk 2.2 beschreven (solidariteitsbijdrage en GDI), zijn deels binnen de effecten opgevangen. Dit geldt voor de effecten Waterveiligheid en Wateroverlast beperken, waarin ter compensatie structurele bezuinigingen zijn doorgevoerd op respectievelijk onderhoudswerkzaamheden, het programma Verbetering Boezemkades 2 (VBK2) en de toetsing van keringen. We varen scherp aan de wind en verhogen hiermee ons risicoprofiel.

De belastingopbrengsten per taak zijn bepaald op basis van de geldende kostentoedelingsverordening 2014 en er is geen rekening gehouden met de werkzaamheden van de Commissie Aanpassing Belastingstelsel.

Wanneer zich op een van deze punten wijzigingen voordoen met gevolgen voor de in deze perspectiefnota opgenomen ramingen, komen we hier in een volgend P&C-product op terug.

3 Maatschappelijke effecten

Hieronder wordt per maatschappelijk effect aangegeven wat we de komende periode gaan doen, waarbij specifiek wordt ingegaan op de speerpunten en/of beleidswijzigingen in de periode 2019-2022.

3.1 Waterveiligheid

We werken met het concept van de meerlaagsveiligheid (preventie, veilige ruimtelijke inrichting en crisisbeheersing). HHNK richt zich nog steeds vooral op de preventielaag: onze waterkeringen zijn op orde en voldoen aan de norm. Centrale activiteiten bij de preventie zijn beheer, inspectie, beoordeling en verbetering. Sinds de vaststelling van de Deltavisie beschouwen we de multifunctionaliteit van de keringen niet alleen als een gegeven, maar we benutten samen met partners ook de kansen voor versterking die dat oplevert. Bij onze dijkversterkingen zijn we dan ook steeds intensiever in gesprek met onze omgeving en kijken we hoe multifunctionaliteit kan bijdragen aan de sterkte van de kering. Wat betreft de tweede laag hebben we het stuur niet zelf in handen, maar werken we intensief samen met gemeenten en provincie bij de voorbereidingen en totstandkoming van hun omgevingsvisies. Als het onverhoopt echt mis gaat en we zijn aangewezen op rampenbestrijding (zie Crisisbeheersing) staat onze samenwerking met de veiligheidsregio's centraal.

Vanaf 2017 voldoen we aan de Zorgplicht en is deze geborgd in de lijnorganisatie.

Speerpunten en/of beleidswijzigingen 2019-2022

Het HWBP gaat door met het versterken van dijken zoals de Hoogwaterkering Den Oever, de Waddenzeedijk Texel, de Prins Hendrikzanddijk en de Markermeerdijken. Binnen het HWBP eindigt het onderdeel HWBP-2 in 2021. De opgedane kennis en kunde zijn waardevol voor de organisatie en daarom wordt tijdig het gesprek gestart over de mogelijkheden om deze kennis en kunde te borgen in de organisatie.

De solidariteitsbijdrage die we in het kader van dit programma betalen aan het Rijk is geïndexeerd aan de inflatie, waardoor deze stijgt.

Foto: impressie Prins Hendrikzanddijk

De komende periode gaan we in het kader van ruimtelijke adaptatie aan de gang met diverse klimaatscenario's. Dit onderwerp is ook actueel binnen de effecten Wateroverlast beperken en Schoon water.

Met het Wettelijk Beoordelingsinstrumentarium (WBI) toetsen en beoordelen we onze primaire keringen. Met de uitkomsten hiervan bepalen we de versterkingsopgave waarmee we aan de slag gaan.

In het beheer van de waterkeringen werken we risicogestuurd (assetmanagement). Hierdoor wijzen we onze middelen toe aan de belangrijkste assets en krijgen minder belangrijke en minder risicovolle assets minder aandacht. Om hierin de juiste keuzes te kunnen maken, zijn data in ons proces steeds belangrijker. We verrijken onze kennis in het omzetten van (steeds meer beschikbare) data in informatie.

Het programma Verbetering Boezemkades-2 (VBK-2) wordt voortgezet. Tot 2023 wordt jaarlijks gemiddeld € 8,5 miljoen uitgegeven en 300 kilometer dijk verbeterd. Rond 2020 wordt aan de hand van de nieuwe toetsingsresultaten de nieuwe opgave bepaald, het VBK-3.

Exploitatie <i>(x € miljoen)</i>	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021¹			40,3	41,9	41,3	41,3
Hogere solidariteitsbijdrage HWBP			0,3	0,4	0,3	0,3
Dekking stijging solidariteitsbijdrage door verhoogd risicoprofiel in onderhoud, VBK en toetsing van keringen			-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Hogere subsidie HWBP door meer declarabele uren			-0,9	-2,9	-2,2	-1,0
Diversen			0,3	0,3	0,3	0,3
Kapitaallasten, uren en overige indirecte kosten			0,4	2,2	0,5	-0,7
Totaal netto (Perspectiefnota)	45,6	43,5	40,1	41,5	39,9	39,9

Investerings <i>(x € miljoen)</i>	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021 ²			8,9	10,3	17,2	
Perspectiefnota 2019-2022 ³	0,5	0,7	2,1	5,4	9,4	8,4

3.2 Wateroverlast beperken

Door de aan- en afvoer en tijdelijke opslag van water reguleren we het waterpeil. Met baggeren en het maaien of verwijderen van waterplanten houden we de aan- en afvoer van ons watersysteem op orde. Hiermee beperken we de gevolgen van wateroverlast zoveel mogelijk. Het beheer van het watersysteem bestaat uit een samenhangend geheel: van het vaststellen van peilbesluiten tot het

Foto: onderhoud door schouw

onderhouden van waterlopen, stuwen, inlaten en polder- en boezemgemalen. In het waterbeheer volgen we de klimaatveranderingen op de voet. In de afgelopen 10 jaar zijn 401 hectares waterberging aangelegd om het watersysteem robuuster te maken. Dat is momenteel voldoende, maar de klimaatveranderingen op het gebied van neerslaghoeveelheid lijken sneller te gaan dan verwacht. We blijven investeren in de flexibele aansturing van het polder-boezemsysteem (flexibilisering van het peilbeheer, zoals beschreven in de Deltavisie). Het nieuwe gemaal Mantel bij Schardam en het nog te bouwen gemaal bij Monnickendam vormen een eerste fase van die

verdere flexibilisering.

¹ Voor het jaar 2022 wordt als uitgangspunt het totaalbedrag van het oude MJP 2021 genomen.

² Aangezien de looptijd van het voorgaand MJP t/m 2021 was, is 2022 niet ingevuld in de investeringstabel. In het voorgaand MJP is vanaf 2022 t/m 2030 een investeringsplafond op totaalniveau van € 40 miljoen aangehouden, waardoor geen onderverdeling per effect bekend is.

³ Verschil tussen de perspectiefnota en voorgaand MJP is te verklaren door het verwijderen van meerdere balgstuwen uit de planperiode en verschuivingen in het HWBP- programma.

Speerpunten en/of beleidswijzigingen 2019-2022

De neerslag van nu is gelijk aan wat de modellen voor 2050 hadden voorspeld. In dit kader vindt de discussie plaats over het verhogen van de afvoernorm van 14 mm per etmaal naar 22-24 mm per etmaal. Met stresstesten in opdracht van gemeenten en watersysteemstudies zullen we onderzoeken welke aanpassingen gedaan moeten worden om ons watersysteem toekomstbestendig te maken. We rekenen het gebied door met 3Di. Als participatieve overheid voeren we over ruimtelijke adaptatie gesprekken met gemeenten en de provincie. In de planperiode gaan we als proef met vijf gebieden aan de slag.

Bij onze beheertaak kijken we verder vooruit en werken we risicogericht (assetmanagement). Dit is merkbaar in de kosten voor het onderhoud van ons gebied. Het reguliere telemetrieprogramma is in het voorgaande MJP in budget gekort, maar dit budget blijkt nodig om het programma uit te voeren.

In de opmaat naar de Omgevingswet werken gemeentes met omgevingsvisies. Wij sluiten aan op deze visies en werken daarom niet meer aan waterplannen. Verder zijn alle relevante onderdelen van het stedelijk water in 2020 overgenomen.

Exploitatie <i>(x € miljoen)</i>	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021⁴			56,2	55,7	55,8	55,8
Lagere energiekosten			-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Opbrengst provincie voor oeveronderhoud op balans			0,7	0,7	0,7	0,7
Regulier telemetrieprogramma niet uitvoerbaar met huidig budget			-	0,3	0,3	0,3
Verlaging baggerdotatie			-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Verlaging beheerkosten door efficiëntie en accepteren hoger risicoprofiel			-0,2	-0,5	-0,5	-0,7
Onderhoudsprogramma eigen oevers			0,3	0,3	0,3	0,5
Diversen			-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Kapitaallasten, uren en overige indirecte kosten			-0,3	0,2	0,4	0,8
Totaal netto (Perspectiefnota)	56,4	56,2	55,8	55,9	56,1	56,5

Investerings <i>(x € miljoen)</i>	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021			7,1	3,8	8,5	
Perspectiefnota 2019-2022 ⁵	0,6	2,6	5,2	10,5	11,6	2,5

3.3 Watertekort voorkomen

Het voorkomen van watertekort wordt steeds belangrijker. Zoet water wordt kostbaar en minder vanzelfsprekend. We zorgen voor een duurzame en eerlijke verdeling op een basaal niveau met de

⁴ Voor het jaar 2022 wordt als uitgangspunt het totaalbedrag van het oude MJP 2021 genomen.

⁵ Verschil tussen de perspectiefnota en het voorgaand MJP is te verklaren door een te verwachten opbrengst voor het programma Wateropgave in 2019. Voor 2020 en 2021 zijn de uitgaven hoger door de verschuiving van de uitvoering van gemaal Monnickendam (van 2018-2020 naar 2019-2021) en investeringen in procesautomatisering.

huidige infrastructuur. Daarmee voorkomen we de gevolgen van watertekort zoveel mogelijk. Centraal in deze aanpak staat het werken volgens de 'Trias Aquatica':

- Zuinig met zoetwater;
- Inzetten en ontwikkelen van 'nieuwe' zoetwaterbronnen;
- Veiligstellen van de klassieke zoetwaterbronnen: het IJssel- en Markermeer.

Om inzicht in de kwalitatieve en kwantitatieve toestand van de grondwatervoorraad te verkrijgen, werken we aan een geïntegreerd monitoringssysteem met alle overheden. Het is onze rol het maatschappelijke debat over watertekort te initiëren en te faciliteren met informatie en (co-financierende) partners bij elkaar te brengen. Voor de uitvoering van maatregelen zijn we vooral aangewezen op de agrarische sector, die hierbij een direct belang heeft.

Speerpunten en/of beleidswijzigingen 2019-2022

De zomers worden droger en in de winters wordt de neerslag heviger. De beschikbaarheid van water is in protocollen geregeld en er is een verdeling vastgesteld. We bekijken of dit nog voldoet voor zowel het landelijke als het stedelijke gebied.

Om ons voor te bereiden op een periode van extreme droogte maken we een actieplan voor de polders. Hierin wordt de volgorde vastgelegd waarin we polders zullen afsluiten van water. Door de droogte ontstaat verzilting, met name in gebieden onder zeeniveau. Deze verzilting is vooral van grote invloed op de landbouw. We stellen een zoutprotocol op en delen kennis over 'zoet en zout'. Daartoe nemen we deel in een landelijk zoet-zout knooppunt waarin lokale en regionale netwerken verbonden worden aan de landelijke netwerken waarin overheden en kennisinstituten opereren. Met het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW) wordt de samenwerking met de landbouw geïntensiveerd (zie effect Gezond water).

Exploitatie <i>(x € miljoen)</i>	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021⁶			1,0	1,0	1,0	1,0
Kapitaallasten, uren en overige indirecte kosten			-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Totaal netto (Perspectiefnota)	0,6	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9

3.4 Gezond water

We zorgen voor gezond oppervlaktewater. De Kaderrichtlijn Water (KRW) helpt ons daarbij. We houden continu inzicht in de toestand van de waterkwaliteit en nemen maatregelen om een goede chemische en biologische waterkwaliteit te realiseren. Het ambitieniveau wordt bepaald door maatschappelijke wensen en door doelstellingen die zijn uitgewerkt voor de KRW.

De KRW-doelen kunnen we niet halen zonder intensief samen te werken met andere partijen in ons gebied. HHNK kan simpelweg niet alleen met maatregelen in de eigen waterschapstaken voldoende effect halen in het watersysteem.

Speerpunten en/of beleidswijzigingen 2019-2022

In het kader van het DAW (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer) is in mei 2018 het landbouwportaal Bodem en Water geopend. Bij dit loket kunnen agrarische ondernemers subsidie aanvragen voor

⁶ Voor het jaar 2022 wordt als uitgangspunt het totaalbedrag van het oude MJP 2021 genomen.

bijdragen die zij leveren aan een duurzame bodem, het voorkomen van wateroverlast en het bevorderen van voldoende, gezond en schoon water. Wanneer enthousiast aan deze regeling wordt deelgenomen en een maximaal beroep wordt gedaan op de subsidiemogelijkheden die we aanbieden zal gedurende de planperiode een aanvullende uitgave van € 3,2 miljoen worden opgevoerd.

Verder hebben we de ambitie om in de planperiode te starten met het project 'Natte Noordkop'. Hiermee willen we het aantal natuurvriendelijke oevers uitbreiden en vismigratieknelpunten oplossen.

Tevens denken we na over de mogelijkheid om grondstoffen te winnen uit ons maai- en baggerafval.

De effecten van RWZI's op de waterkwaliteit worden in beeld gebracht. Een plan van aanpak is gereed.

Exploitatie <i>(x € miljoen)</i>	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021⁷			6,2	6,1	6,1	6,1
Kapitaallasten, uren en overige indirecte kosten			-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Totaal netto (Perspectiefnota)	6,6	6,2	6,1	6,0	6,0	6,0

Investerings <i>(x € miljoen)</i>	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021			0,6	0,2	0,2	
Perspectiefnota 2019-2022	-0,1	0,7	0,9	0,2	0,1	-

3.5 Schoon water

In de afvalwaterketen maken we het afvalwater schoon tegen maatschappelijk acceptabele kosten. We werken samen met PWN en gemeenten om tot een gezamenlijk en efficiënt ketenbeheer te komen (opgave vanuit het Nationaal Bestuursakkoord Water). Bovendien streven we een transitie na 'van afvalstof-denken naar grondstof-denken': een duurzame benadering van de afvalwaterketen.

Onze inspanningen in de waterketen worden in belangrijke mate bepaald door politieke besluiten, zoals het Bestuursakkoord Water, de Meerjaren-energieafspraken (MJA-3) en wet- en regelgeving. Aangezien wij met onze rwzi's de vierde grote energieverbruiker in Noord-Holland zijn, is er ook een ambitie neergelegd in het Klimaat- en energieprogramma (KEP) om dat terug te dringen. Daar is veel inventiviteit voor nodig. Daarnaast staan microverontreinigingen zoals medicijnresten en microplastics sinds enkele jaren hoger op de politieke agenda.

Speerpunten en/of beleidswijzigingen 2019-2022

Om een schoonwaterproduct te realiseren, is een transitie in ons systeem nodig waarvan integrale processturing een onderdeel is. Daarom werken we aan een nieuw en veilig procesautomatiserings-systeem.

⁷ Voor het jaar 2022 wordt als uitgangspunt het totaalbedrag van het oude MJP 2021 genomen

We ontwikkelen een strategie om geneesmiddelen en microplastics in het afvalwater te reduceren. Voor het zuiveren van medicijnresten bouwen we samen met PWN een *demofabriek*. Landelijk is hiervoor subsidie beschikbaar.

Foto: (micro)plastics

Om ons werk duurzaam uit te voeren, nemen we in het kader van ons KEP energiezuinige maatregelen. Ons doel is om energieneutraal te worden in 2025. Dit uit zich onder andere in het plaatsen van zonnepanelen op de terreinen van de rwzi's. We zetten verder in op het terugwinnen en vermarkten van grondstoffen. In de toekomst nemen we afscheid van aardgas, maar tot die tijd moet de slibdrooginstallatie (SDI) blijven draaien. Aangezien de leeftijd van de slibdroger oploopt, nemen de onderhoudskosten toe. De afvoerkosten van granulaat stijgen door de sluiting van de afvoerlocatie in Nederland. Ook is het Rijk voornemens de vrijstelling op de afvalstoffenheffing op het verbranden van zuiveringsslib af te schaffen.

Het aantal assets is de laatste jaren toegenomen door de overname van rioolgemaal van gemeenten. Tegelijkertijd neemt de gemiddelde leeftijd van de rwzi's toe. Om een stabiele bedrijfsvoering nu en in de toekomst te behouden, wordt een aantal rwzi's grootschalig verbouwd en zal op onderdelen groot onderhoud worden gepleegd. Energieverbruik, innovatie en de samenhang met de ontwikkelingen in de omgeving zijn hierbij belangrijke uitgangspunten.

Exploitatie <i>(x € miljoen)</i>	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021⁸			66,9	67,3	67,7	67,7
Bijdrage rioolgemaal Hoorn verschoven van begroting 2018 naar 2019.			-0,5	-	-	-
Diverse opbrengsten uit terugwinnen grondstoffen uit afvalstoffen.			-0,1	-0,1	-0,1	-0,2
Extra onderhoudskosten SDI i.v.m. leeftijd (gericht op instandhouding tot sluiting)			0,3	0,3	0,3	0,3
Hogere granulaatafzetkosten			0,4	0,4	0,4	0,4
Hogere kosten onderhoud gistingen			0,2	0,2	0,2	0,2
Hogere kosten onderhoud rwzi's			0,5	0,5	0,5	0,5
Opheffen vrijstelling afvalstoffenheffing			0,4	0,4	0,4	0,4
Dotatie persleidingen 2022			-	-	-	0,4
Diversen			-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Kapitaallasten, uren en overige indirecte kosten			0,7	0,6	1,0	1,4
Totaal netto (Perspectiefnota)	69,1	67,3	68,7	69,5	70,3	70,9

⁸ Voor het jaar 2022 wordt als uitgangspunt het totaalbedrag van het oude MJP 2021 genomen. Hierin zijn reeds lagere energiekosten opgenomen, mede als gevolg van het Klimaat- en Energieprogramma.

Investerings (x € miljoen)	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021			17,6	17,4	18,7	
Perspectiefnota 2019-2022 ⁹	2,1	17	20,7	22,4	22,0	12,0

3.6 Veilige (vaar)wegen

In onze visie op het wegenbeheer is vastgelegd dat dit geen kerntaak van het hoogheemraadschap is. We ontwikkelen in overleg met de gemeenten een strategie om de bij ons in beheer zijnde wegen aan hen over te dragen. Zolang we nog wegen beheren, doen we dit conform het vigerende beleid als een goed huisvader.

We voeren het vaarwegbeheer uit conform de overeenkomst met de provincie. Waar mogelijk combineren we dit met onze eigen activiteiten in het watersysteem. Daarnaast hebben we een open houding ten aanzien van initiatieven rond (water)recreatie in onze omgeving, waarbij we elke keer onderzoeken of we bij kunnen dragen aan meerwaarde in ons gebied.

Speerpunten en/of beleidswijzigingen 2019-2022

Volgens de visie op wegenbeheer gaan we verder met de wegenoverdracht. In 2019 worden de wegen in Alkmaar overgedragen, ook bij andere gemeenten gaan we overdracht bewerkstelligen. We streven ernaar in 2025 al onze wegen te hebben overgedragen. De gevolgen van de wegenoverdracht voor de wegenheffing proberen we voor onze belastingplichtigen zoveel mogelijk te beperken. Om de overdracht zo goed mogelijk te laten verlopen, is het cruciaal dat de data op orde zijn. De komende jaren heeft dit hoge prioriteit.

Foto: wegenonderhoud

Het programma wegverharding wordt opgenomen in de reguliere beheer- en onderhoudscyclus.

Exploitatie (x € miljoen)	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021¹⁰			17,3	17,1	16,7	16,7
Lager onderhoudsbudget wegen na overdracht Alkmaar			-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Lagere inkomsten Wet Herverdeling Wegen n.a.v. wegenoverdracht Alkmaar			0,6	0,6	0,6	0,6
Kapitaallasten, uren en overige indirecte kosten			-0,5	-0,4	-0,4	-0,5
Totaal netto (Perspectiefnota)	17,6	16,9	16,1	16,0	15,6	15,5

⁹ Investeringsuitgaven stijgen ten opzichte van voorgaand MJP voornamelijk door extra onderhoudsinvesteringen aan de rwzi's en SDI.

¹⁰ Voor het jaar 2022 wordt als uitgangspunt het totaalbedrag van het oude MJP 2021 genomen.

Investerings (x € miljoen)	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021			0,1	0,1	-	
Perspectiefnota 2019-2022 ¹¹	0,9	0,7	1,5	1,6		

3.7 Crisisbeheersing

Een belangrijke maatschappelijke taak van HHNK is dat wij 24/7 beschikbaar zijn en acteren op incidenten en calamiteiten op het gebied van waterveiligheid, waterbeheer en wegen. De inzet van de crisisbeheersingsorganisatie verschilt per gebeurtenis. Een wateroverlastcrisis vraagt om anders handelen dan een waterveiligheidscrisis. Het uitgangspunt is altijd hetzelfde: een deskundige, snelle en zichtbare crisisbeheersingsorganisatie, herkend en gewaardeerd door onze omgeving en partners. De samenwerking met de veiligheidsregio's is daarin een hele belangrijke pijler.

Speerpunten en/of beleidswijzigingen 2019-2022

Uit recente oefeningen is gebleken dat de informatievoorziening sneller kan en dat de duiding van informatie verbeterd kan worden. Naast dit aspect verbeteren we ook de kwaliteit van de organisatie, zowel aansturend als uitvoerend.

Foto: Hoogwater IJssel- en markermeer januari 2018

De technologische ontwikkeling op het gebied van automatisering gaat met sprongen vooruit. Hierdoor kunnen we steeds makkelijker nieuwe scenario's uitrekenen. We kijken hierbij niet alleen naar de risico's van waterstanden, maar ook informatieveiligheid speelt een steeds grotere rol. Zo kan een hack op onze zuiveringen grote gevolgen hebben voor ons beheersgebied. Daarom zetten we in op de beveiliging en het op orde hebben van onze data.

Exploitatie (x € miljoen)	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2019-2021¹²			1,2	1,2	1,2	1,2
Kapitaallasten, uren en overige indirecte kosten			-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Totaal netto (Perspectiefnota)	1,2	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

3.8 Bestuur en organisatie

De ontwikkeling van een taakgerichte naar een effectgerichte organisatie gaat de komende jaren verder. We streven naar een kostenbewust waterschap met een gezonde financiële positie, nu en in de toekomst. De primaire taakinfilling komt vaker in netwerken en door samenwerking tot stand. Daarom ontwikkelen we ons naar een inventieve organisatie, die in dialoog met de omgeving tot oplossingen komt. We voeren het Klimaat- en energieprogramma uit en maken daarmee een grote stap in de verduurzaming van HHNK.

¹¹ De toename in investeringen is te verklaren door een volledige (in plaats van een gedeeltelijke) aanpak van de Engewormerbrug en de Kwadijkerbrug.

¹² Voor het jaar 2022 wordt als uitgangspunt het totaalbedrag van het oude MJP 2021 genomen.

Speerpunten en/of beleidswijzigingen 2019-2022

De ontwikkeling van informatietechnologie gaat snel, bijvoorbeeld op het gebied van 3D. Om hierin mee te gaan, willen we software en hardware aanschaffen om 3D-tekeningen beter te kunnen bewerken en gebruiken. Tevens oriënteren we ons de komende periode meer op innovaties en experimenten met *machine learning*¹³ en toepassingsmogelijkheden van *big data*. Een voorbeeld hiervan zijn de zogenaamde *data challenges* samen met andere waterschappen. We blijven onze mogelijkheden uitbreiden en hebben daarbij oog voor informatieveiligheid en privacy. De invoering van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) in 2018 heeft grote gevolgen voor ons. De AVG beschermt burgers tegen ongewenste en onbehoorlijke verwerking van persoonsgegevens. Voor HHNK betekent dit dat we voor de invoering alle processen in kaart brengen en beveiligen waar we met persoonsgegevens werken. Gedurende de planperiode vraagt deze wetgeving blijvend onze aandacht.

In 2019 worden verkiezingen gehouden en zal een nieuw bestuur zitting nemen. In 2022 starten de voorbereiding voor de verkiezingen van 2023.

De Omgevingswet treedt in 2021 gefaseerd in werking. De wetgeving voor burgers en bedrijven wordt duidelijker en overzichtelijker. Het stelsel van de Omgevingswet stelt de gebruikers centraal. Er is meer ruimte om te ondernemen en de procedures zijn korter. Dat is onder andere te zien aan: één vergunning, één bevoegd gezag; 'ja, mits'-principe in plaats van 'nee, tenzij'-principe; regels op één plek ontsloten; participatie mogelijkheid voor burgers aan de voorkant bij beleidsontwikkeling; ruimte om te anticiperen.

De Commissie Aanpassing Belastingstelsel levert in 2018 een rapport op over mogelijke aanpassingen in het belastingstelsel. Na de oplevering van het rapport kunnen diverse gremia reageren. Uiteindelijk zal een voorstel worden gedaan aan het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, waarna, op zijn vroegst in 2021, wetswijzigingen kunnen worden doorgevoerd. Of en zo ja welke aanpassingen invloed hebben op de heffingen in de planperiode is onzeker.

Onze communicatie en educatie blijven gericht op vergroting van het waterbewustzijn van onze burgers. In het verlengde hiervan richten we vanuit de visie op Watererfgoed een erfgoedloket in.

Foto: educatie

Kwalitatief goed personeel is essentieel voor ons. Met de aantrekkelijke arbeidsmarkt zien we dat specialistische functies soms lastig zijn in te vullen. Hiervoor zetten we meer in op werving en selectie met gepaste arbeidsmarktcommunicatie. We onderhouden contacten met onderwijs-instellingen en bieden plaatsen voor stagiaires en trainees. Ook sturen we op optimale en duurzame inzetbaarheid van het bestaande personeelsbestand door middel van opleiden en loopbaan-begeleiding. Verder zien we dat de personeelskosten stijgen wegens aanpassingen in de cao. Het meest recente werkgeversbond van de cao-onderhandelingen is verwerkt in deze perspectief-nota. Over de uitkomsten van de

¹³ Machine Learning is een breed onderzoeksveld binnen kunstmatige intelligentie waarmee data worden omgezet naar waardevolle informatie. De machine kan algoritmes en patronen ontdekken en zich daarmee aanpassen aan nieuwe situaties.

onderhandelingen bestaat onzekerheid. Door de aantrekkende economie ligt het voor de hand dat de inhuurtarieven oplopen. Vooral nog wordt ervan uitgegaan dat dit binnen het taakstellend budget kan worden opgevangen.

We zien dat de economie zich in een opgaande fase bevindt. Marktprijzen zijn gestegen. We verwachten deze stijging terug te zien in de aanbestedingen en overige kosten. Dit wordt enerzijds opgevangen door een stijging van de gemiddelde belastingopbrengst (0,9% in 2019, 1% in 2020 en 1,6% in 2021 en 2022) en anderzijds doen we een beroep op onze bestemmingsreserves.

De verzekeringspremies stijgen de komende periode wegens het gewijzigde schadeprofiel. Verder betalen we vennootschapsbelasting en wordt het Btw-tarief van 6% verhoogd naar 9%.

In het kader van verduurzaming, schaffen we gedurende de planperiode circa 15 auto's op niet-fossiele brandstof aan en gaan we door met de uitvoering van ons KEP, onder andere door de plaatsing van zonnepanelen bij rwzi's.

Exploitatie <i>(x € miljoen)</i>	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021¹⁴			25,9	26,8	28,9	28,9
3D implementatie			0,1	0,1	0,1	0,1
Auto's op niet-fossiele brandstof			-	0,2	0,2	0,2
Besparingen belastingplan 2018			-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Hogere kosten Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) en licenties			0,6	0,6	0,6	0,6
Hogere kosten werving en selectie			0,1	0,1	0,1	0,1
Hogere personeelskosten cao en pensioenen (obv werkgeversbod december)			2,7	2,7	2,7	2,7
Kosten verkiezingen in 2022			-	-	-	0,5
Nieuwe contracten telefonie			-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Zaakgericht werken (powerbrowser)			0,1	0,1	0,1	0,1
Vennootschapsbelasting (VPB), WOZ en verzekeringskosten (m.n. CAR)			0,3	-0,1	-0,1	-0,1
Uitwerking watererfgoedloket en beheerskosten waterinnovatiefonds			0,2	0,2	0,2	0,2
Diversen			0,4	0,4	0,4	0,4
Kapitaallasten, uren en overige indirecte kosten			0,4	-2,1	-1,9	-0,7
Totaal netto (Perspectiefnota)	26,4	27,1	30,5	28,7	31,0	32,7

Investerings <i>(x € miljoen)</i>	JR 2017	B2018	2019	2020	2021	2022
MJP 2018-2021			3,3	3,3	3,3	
Perspectiefnota 2019-2022	2,2	5,3	3,6	5,4	4,0	3,5

¹⁴ Voor het jaar 2022 wordt als uitgangspunt het totaalbedrag van het oude MJP 2021 genomen.

4 Belastingopbrengsten

Belastingopbrengsten (x € 1 miljoen)	2019 %	2019 €	2020 %	2020 €	2021 %	2021 €	2022 %	2022 €
Watersysteem	1,0%	129	1,0%	130	2,0%	132	2,0%	135
Zuiveren	1,5%	77	0,5%	78	0,5%	78	0,5%	78
Wegen	-3,0%	15	4,0%	16	4,0%	17	4,0%	17
Gewogen gemiddelde/totaal	0,9%	221	1,0%	224	1,6%	227	1,6%	230

Bovenstaande tabel geeft de totale belastingopbrengsten per heffingssoort weer. Tevens wordt het procentuele verschil in belastingopbrengst ten opzichte van het voorgaande jaar weergegeven. Wat opvalt in deze tabel is dat de wegenheffing in 2019 lager is dan in het MJP 2018-2021 begroot was (-3% tegenover 4% in het voorgaand MJP). Deze procentuele daling is gelijk aan het belastingbedrag dat we in de gemeente Alkmaar ophaalden. Aangezien de wegen in deze gemeente overgedragen zijn, verminderen we de heffing met dit bedrag. Voor de jaren 2020 tot en met 2022 blijft de stijging van de wegenheffing gelijk aan het collegeakkoord (+4%), tenzij de komende jaren een gemeente uittreedt. Wanneer een gemeente uittreedt, wordt de stijging van de belastingopbrengsten in lijn met de dalende kosten en opbrengsten aangepast.

5 Schuldopbouw

Schuldopbouw (x € 1 miljoen)	2019	2020	2021	2022	2030
Omvang schuld	388	349	371	289	398
Verhouding kapitaallasten/totale lasten	18,4%	18,4%	18,6%	18,6%	17,3%
Verhouding omvang schuld/belastingopbrengst	1,8	1,6	1,6	1,3	1,5

De schuld in 2030 blijft in deze perspectiefnota nagenoeg gelijk aan die in het MJP 2018-2021, ondanks toegenomen kosten en een toegenomen investeringsvolume in deze planperiode. De uitgavenstijgingen in deze planperiode worden gecompenseerd door een lager investeringsvolume in de jaarrekening 2017 en de begroting 2018 ten opzichte van het MJP 2018-2021. Tevens is in de begroting 2018 de belastingopbrengst verhoogd met 1% ten opzichte van het voorgaande MJP. Ook dit heeft een positief effect op de schuld, die daardoor minder oploopt.

De fluctuatie van de schuldpositie wordt met name veroorzaakt door de subsidieontvangsten van het HWBP die in de planperiode hoog zijn. Dit komt doordat het HWBP-2 programma in 2021 afloopt en delen van de subsidies in 2022 nog worden uitgekeerd. Daarnaast vindt in de planperiode veel voorfinanciering van het (nieuwe) HWBP plaats.

De tabel laat zien dat de schuld in 2030 ruim binnen de gestelde norm van tweemaal de belastingopbrengst blijft.

6 Reserves

Bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie

De ambitie om een gelijkwaardige belastingheffing voor alle categorieën te realiseren en de schuldpositie in 2030 niet te laten stijgen, leidt tot onderstaande stand in de bestemmingsreserves voor tariefsegalisatie.

Aangezien deze perspectiefnota financieel gezien gebaseerd is op een minimum, kan bij het voordoen van één of meerdere gebeurtenissen uit de disclaimer (zie hoofdstuk 2.3) een beroep op de reserves nodig zijn. Daarnaast zijn de reserves in te zetten bij nieuwe activiteiten, zoals op het gebied van klimaatadaptatie en het verwijderen van microplastics.

Bestemmingsreserves <i>(x € 1 miljoen)</i>	Ultimo 2017	Ultimo 2018	Ultimo 2019	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022
Watersysteem	6,5	4,2	5,3	7,4	12,0	17,9
Zuiveren	28,8	29,3	28,5	27,9	26,4	24,2
Wegen	4,6	6,7	8,4	11,0	14,2	18,0
Totaal	39,9	40,1	42,2	46,3	52,6	60,1

Door gelijkblijvende kosten, onder andere als gevolg van een verhoogd risicoprofiel (zie disclaimer hoofdstuk 2.3), en een stijgende watersysteemheffing stijgt de bestemmingsreserve Watersysteem. De bestemmingsreserve Wegen zal dalen ten gevolge van de wegenoverdracht aan gemeenten. Gezien de onzekerheid in het tempo en de volgorde van uittreden, is in bovenstaande tabel alleen de reeds afgewikkelde wegenoverdracht aan Alkmaar verwerkt.

Algemene reserve

Voor de algemene reserve houden we het niveau uit de jaarrekening 2017 aan, namelijk € 30,1 miljoen. Dit is conform de geldende kadernota Reserves en Voorzieningen.

7 Afkortingenlijst

Btw	Belasting over de toegevoegde waarde
CAB	Commissie Aanpassing Belastingstelsel
DAW	Deltaplan Agrarisch Waterbeheer
GDI	Generieke Digitale Infrastructuur
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
KEP	Klimaat- en Energieprogramma
KRW	Kaderrichtlijn Water
MJP	Meerjarenplan
Mm	millimeter
P&C	Planning en control
Rwzi	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SDI	Slibdrooginstallatie
VBK	Verbetering boezemkades
WBI	Wettelijk Beoordelingsinstrumentarium

Bijlage 1: Kosten en opbrengsten per effect

		Jaarrekening	Begroting				
Exploitatie <i>(bedragen x € 1 miljoen)</i>		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Waterveiligheid	Kosten	59,7	55,5	51,4	52,5	48,4	47,2
	Opbrengsten	-14,1	-12,0	-11,3	-11,0	-8,5	-7,3
	Totaal	45,6	43,5	40,1	41,5	39,9	39,9
Wateroverlast beperken	Kosten	57,5	56,9	56,6	56,6	56,9	57,2
	Opbrengsten	-1,1	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
	Totaal	56,4	56,2	55,8	55,9	56,1	56,5
Watertekort voorkomen	Kosten	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
	Opbrengsten	-	-	-	-	-	-
	Afronding	-0,1	-	-	-	-	-
	Totaal	0,6	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Gezond water	Kosten	6,7	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0
	Opbrengsten	-	-	-	-	-	-
	Afronding	-0,1	-	-	-	-	-
	Totaal	6,6	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0
Schoon water	Kosten	71,7	69,8	70,5	71,5	72,5	73,3
	Opbrengsten	-2,6	-2,5	-1,9	-2,1	-2,3	-2,4
	Totaal	69,1	67,3	68,7	69,5	70,3	70,9
Veilige (vaar)wegen	Kosten	25,5	24,5	23,0	22,9	22,5	22,3
	Opbrengsten	-7,9	-7,6	-6,9	-6,9	-6,9	-6,9
	Totaal	17,6	16,9	16,1	16,0	15,6	15,4
Crisisbeheersing	Kosten	1,2	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9
	Opbrengsten	-	-	-	-	-	-
	Totaal	1,2	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9
Bestuur en organisatie	Kosten	38,7	32,4	33,1	31,2	33,6	35,3
	Opbrengsten	-12,3	-5,3	-2,6	-2,6	-2,6	-2,6
	Totaal	26,4	27,1	30,5	28,7	31,0	32,7
Totaal kosten		261,7	247,2	242,5	242,6	241,7	243,3
Totaal opbrengsten		-38,0	-28,1	-23,4	-23,2	-21,0	-19,9
Afrondingsverschil		-0,2	-	-	-	-	-
Totaal netto		223,5	219,1	219,2	219,4	220,8	223,4
Bestemmingsreserves		-6,2	0,2	2,0	4,1	6,3	7,4
Waterschapsbelastingen		-218,3	-219,3	-221,2	-223,5	-227,1	-230,8
Afrondingsverschil		0,1	-	-	-	-	-
Totaal		-0,9	-	-	-	-	-